

Samrøða

við ein mann á „Örvinginum“, ið so syrgiliga först undir Íslandi.

Manningin á „Örvinginum“ kom heim við „Viðoyinni“ ein av døgnum.

Vit hittu ein mannin á máli — og spyrja vit hann tíðindi um tilgonguna, tá ið skipið först har uppi undir Íslandi.

Hvat var orsøkin til óhappið?

— Skipið var gamalt. Sum øllum Føroyingum kunnugt eru fiskifor okkara alt annað enn góð tryggjan fyri mannalvi. „Örvingur“ var eitt av teim elstu — og ikki av teim bestu gomlu.

Óveður var. Hann lá um vindstyrki 10. Vit komu at í lu av Snéfallsjöklinum. Eittin var landsynningur. Av tí at skipið var gamalt, tóku vit at lensa vestur um Jökulin fyri at fáa læ. Tað visti seg, at skipið ikki taldi hetta pressid. Tað tók at leka. Motorurin var í gongd fyri at halda lens. Men hann kundi ikki halda skipinum lens. Vit vóru tí noyddir at taka til hina pumpuna. Við at nýta báðar kundu vit so dána halda lens eina tíð.

Fyri ikki at dríva aftur vestur í Breiðubuktnina máttu vit pressa upp undir land og kasta akker, tí komu vit út aftur í Breiðubuktnina, vóru vit farnir. Har hevði eingin bjarging verið møgug.

Klokkan hálvum trý um náttina vóru skiparin og frivaktin útpurðar — pumpurnar vóru gingnar fyri.

So varð tikið at oysa. Men sjógvurin vaks so javnan. Hann stóð nú uppi um dúrkið. Tá vit einki kundu gera við egnari hjálp, varð heitt á skiparin á „Viðoyinni“. Hann kom alt fyri eitt umborð við 20 monnum. Um 30 menn tóku so at oysa av øllum alvi. Øyst varð upp gjøgnum báðar lúkurarnar, maskinkappan og lugarkappan. Og eydnaðist okkum eisini nú at fáa pumpurnar at virka. Men um stutta løtu gingu fyri. Tær tiptust av salti, spjorrum og øðrum. Nú var ikki møgugl at halda lens. Sjógvurin vaks upp um svinghjólid og stedgaði motorinum. Tá hjálpti einki at dýga uppá at halda lens við oysing. Vit vóru greiðir yvir, at eingin vón var fyri skipinum. Einasta hjá okkum var at gera, at fáa bjargað okkum og mest møgugl av leysum um borð. Vit tóku so til við dupultari manning at bjarga fiski, klæðum, greiðum og øðrum so leingi, ið tíðin, ið eftir var, áðrenn skipið sakk, loyði okkum at arbeiða. Vit bjargaðu um helvtini av fiskinum og meginpartin av klæðum okkara; tó ikki alt.

Har, ið vit lógu, var grunt, og hagar leitaðu nógv skip at fáa sær skjól í óveðri. Vit kundu tí ikki lata skipið sokka har.

Loystu vit tí „Örvingin“ frá ketuni, ferdu hann út á dýpið, har ið hann sokk aftan á knappar tveir tímar. Vit vóru nú skip-

leysir, og sum státt var, vistu vit okkum einki far at halda fram fiskiskapin fyri árið. Tað var tí sárt at siggja skipið sokka úr hondunum á okkum. Í Føroyum eru heldur ikki ov nógv skipini.

Hvussu var lekin?

— Vit vistu av, at skipið hevði leka frammi við stevnið. Sjógvurin dreiv sum ein lítill á aftur íggjognum skipsins kola-kjallara. Tí var tað, at vit sigldu eftir læklandi.

Men tað var ikki tann lekin, ið søkti skipið. Heldur var tað ein nýggjur leki, ætlandi miðskips. Vit fingtu tó ongandi „konstaterað“ henda leka.

Fáa tit nakað endurgjald fyri tap av veiðu og veiðutíð.

— Skipið og veiðan eru so vítt mærl kunnugt tryggjað. Vit vóna tess vegna at fáa endurgjald eftir einum miðalparti. Men vist veit eg einki at siga. Vit fiskimenn hava ikki altíð líka lætt við at fáa sjálvt tað, sum hvørt menniskja heldur vera sollarætt. Hetta er less verri sanuleiki, um hann so er beiskur. Vit hava jú einki at missa... men hvussu er skrivað: hann, ið hevur, skal fáa meir, meðan hann, ið einki eigir, frá honum skal takast tað sindrið, hann hevur. Vit vóna tó sum sagt, at menn samsýna okkum missin.

— — — Maðurin, vit talaðu við, ynskti at leggja aftrat, at manningin á „Viðoyinni“ var ófor í allar mátar móti tí bjargaðu manningini. Særliga var skiparin frálíkur og ágrýtni at bjarga tí, ið bjargað kundi.

Tað var ymist annað, vit høvdu hug at spyrja um, men maðurin átti ikki stundir. Ein motorbátur bíðaði eftir honum at fara hann til heimbygd sína.

„Usandhed.“

Hr. L.-S. gremur seg um, at eg skal vera fallin yvir hann, „der ikke blot intet har haft med Oyggejavej-Spørgsmaalet at gøre, men som overhovedet slet ikke var til Stede, da denne Sag drøftedes i Lagtinget“, og at eg havi kastað honum fyri, at hann „farer med Usandhed“.

Hartil er at siga, at hevur hr. L.-S. ikki verið til stæðar, tá sakin var til viðgørdar, so er tað ikki hann, sum „farer med Usandhed“; men tað er ein annar, sum hevur borið skeiv boð. So er hr. L.-S. umtrent ósekur; men tað er, sum eitt gamalt orðatak sigur, at „hann, ið talar eftir annans munni, fær ofta skomm á sín“.

Hetta vóni eg, at hr. L.-S. leggur sær í geyma til eina aðru ferð.

J. H. Danbjørg.

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor: THORSHAVN

Stiftet 1906.

Afdeling: TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3. Lørdag 11—2.

Basarur.

Tá tað er givið okkum loyvi til tess, er ætlanin at halda basar komandi ólavsøku í Havn fyri Sjómansheiminum í Havn. Saman við basarinum verða burturlutan, tombola eydnahjól o. a. Vit undirskrivaðu loyva okkum hervið at heita á fólk í øllum Føroyum við hon um at hjálpa til at styðja Sjómansheimið, so at tað kann verða fort fyri at halda fram við arbeiði sínum. Gávur av øllum slegnum kunnu verða sendar til ein og hvønn okkara.

Tórshavn, 25. mars 1936.

Virðingarsamt

Basarkomitteín fyri Sjómansheimið:

Frú próst Dahl. Sigrid Christiansen. Petrine Nicholajsen. Magnine Hansen. Anna Eidesgaard. Johanne Restorff. Poulina Christiansen. Else Rubeksen. Louise Højgaard. Rasmene Rubeksen. Poulina Joensen. Jensine Olsen. Hansine Rein. Anna Sofie Mohr. Soffie Arge. Lina Rein. Maria Hansen. Christina Johansen. Mathia Rubeksen. Frk. Helena Djurhuus. Frú Mina Zachariassen. Elisabeth Weihe. Elisabeth Christiansen. Frk. Henriette Hansen. Frú Thominie Joensen. Caroline Hejnesen. Frk. Helene Berentsen. Frú Sanna av Skarði. Simona Niclasen. Frk. Lorenze Kræsten. Frú Poulina Jensen. Ragnhild Clementsen. Elisabeth Jacobsen. Helene Mortensen. Helga Rubeksen. Edil Djurhuus. Dagmar Johansen. Johanna Jensen. Anna Ellingsgaard. Frk. Elsebeth Mortensen. Tórshavn. Ingrid Mortensen. Maia Mortensen. Argum. Frú Ingeborg Jacobsen. Frk. Jensine Jacobsen. Anna Sofie Højsted. Hvalvík. Frú Elia Gregersen, eldra, Syðrugøtu. Ragnhild Simonsen, Gøtugjógv. Frk. Helga Christiansen, Norðragøtu. Frú Hansine Højgaard. Olivia Andreasen, Húsum. Louise Joensen. Frk. Marie Jacobsen, Hósvík. Frú Elisabeth Olsen. Marie Jacobsen, Skála. Sigga M. Poulsen, Kunoy. Frk. Hansine Samuelsen. Hansine Andreasen, Vík. Elisabeth Joensen. Frú Anna Helene Eldevig, Elduvík. Frk. Simona Johannessen. Hvannasund. Lærarinna M. Clementsen, Skúvoy. Frú Elisabeth Mørk, Sandvík. Frk. Kristine Skaalum. Sanna Vest, Hvalbæ. Maria Bech, Kristene Dam, Porkeri. Edith Mikkelsen. Edith Dahl. Mariane Nes, Vágur. Poulina Joensen. Elisabeth Vestergaard, Sunnhæ. Frú Henriette Nolsøe. Poulina Hofgaard. Elisabeth Eliassen, Trongsivágur. Karen Tausen, Fámjín. Sigga Rasmussen. Dagmar Joensen (hús). Maria Samuelsen, Miðvág. Frk. Sigrid Joensen. Ragnhild Johannessen, Oyndarfirði. Maren Petersen. Maria Petersen, Mykladal. Martine Joensen. Sofie Nielsen. Frú Margrethe Nielsen, Sandavágur. Nicoline Simonsen. Magdalene Haraldsen, Vestmanna. Anna Danielsen, Solmundarfirði. Louise Højgaard. Karlina Højgaard. Jana Højgaard, Rituvík. Sanna Absalonsen. Frk. Edith Petersen, Viðareði. Frú Sanna Joensen. Olivia Joensen. Frú Marie Petersen, Klaksvík. Rasmussen, ljósmóðir, Fugloy. Frk. Sigrid Johannessen. Frú Lena Jacobsen, Toftum. Jona Johannessen. Nes. Julie Petersen. Johanne Marie Jacobsen, Fuglafirði. Susanne Johansen. Frk. Maren Rasmussen, Strendur. Sanna Joensen, Gjógv.

Ætlar Havnar býráð nú at taka eitt munagott tak til minkan um arbeiðsloysið í býnum?

Miðvikukvöldið lá frammi í Havnar býráð bræf frá Havnar arbeiðsmannafelag um at fram-skunda sakina um trolarakeypið. Hetta brævið fór í kassatúvalgið til viðgørdar. Kassatúvalgið hevur arbeitt við sakini um trolarakeyp.

Undir kjakinum um hetta setti harra Poul Niclasen fram uppskot um at fáa sett neyð-hjálpsarbeiðið á gongd í Havn. Hann helt, at kommunan átti at taka eitt lán uppá 50—100 túsund kr. við hesum endamáli fyri eyga. Hann fyrirló, at seta eina nevnd at átúarbeiða ein plan yvir tey arbeiði, ið gerast skuldu. Síðani helt hann, at ein delegasjon átti at ferðast til Danmarkar fyri skjóttari at út-vega aprobasjón og pening.

Býráðslimirnir vóru á einum máli um, at nú var so illa státt í Havnini, at her mátti botast uppá sum skjótast. Málið varð beint í kassanevndina.

Tað er gleðiligt, um býráðið tekur sær um reiggj og fær sett flest møguligar hendur í arbeiði. — Vónandi letur býráðið hetta ikki detta niður fyri, tá hin endiliga avgerðin skal takast.

Men harvið eru ikki allar súður syftar. Í Havn býr bert ein slvur tiggjundapartur av fólkinum í Føroyum. Og áti um bygdinar er neyðin neyvan minni enn í Havn, og har má eisini gerast nakað sum allar-skjóttast. Føroya lögting (og staturin) má taka hetta tunga takið, og tað so skjótt sum gjørligt — beint nú; tí tær smáu kommunurnar eru ikki forar fyri at veita nakra hjálpeinsamall-ar, ja, nógvav av teimum eru neyvan so frætt stillaðar, at tær kunnu hjálpa til at taka hetta tunga takið.

Jørdin.

Røtur.

(Framhald.)

Royndarbrúkið í Hoyvík hevur í árunum 1922—27 havt royndir við ymiskum turnips røtalogum. Í „8. Beretning fra Statens Landbrugsforsøg paa Færøerne“ er gjølla greitt frá hesum royndum. Og eg skal ráða øllum, sum hava ans fyri røtaveling, at fáa sær hesa frágreiðing og lesa hana væl. Hon fæst ókeyps við at venda sær til royndarbrúkið.

Eftir hesum royndum kann ráðast til at sáða rotur um 25.—30. mai í fina, djúpa mold og milda væl, tá sáðað er, so moldin trygdast væl saman um — tað er so gott fyri spiringina.

Rótin krevur nógvu lóðu. Fjóstøð eru góð, eisini tær í bloy. Av handilstøðum kann ráðast til at geva 5 kg superfosfat, 4 kg 40 % kalitøð og 6 kg av kálkalpetur, roknað til 100 m².

Tað besta turnipslagið, ið tekur, er Dales hybrid. Tað er ein rund røt, sum situr heldur grunt í jørdini. Av øllum royndum turnipslogum er hon tann minst gramma til at renna upp á sløkk, tykt góð at goyma, hevur gott turrevnisinnihald og gevur ta størstu rúgvuna. Tað er tí best at velja hesa røtina.

Tað eigur altíð at vera sáð í ræt við 50 cm ímillum, ið fræið er væl uppkomið, má takast burtur ímillum, soleiðis at tað stendur bert ein planta eftir fyri hvørjar 20 cm av rátinum. Royndarbrúkið ræður tí at gera hetta arbeiðið í tveimum: Fyrst hogga burtur ímillum við einum „røtshakkar“, so tað fyri hvørjar 20 cm stendur eitt lítið tyssi av nálmum eftir, lata tær veksa nakað meir, til tær fara at treingja hvørja aðra ov mikið, so lúka burtur, til tað bert stendur tann kraftigasta plantan eftir av hvørjum tyssinum.

Hetta arbeiði, sum hevur til endamáls at geva hvørjari røtini hóskandi rúmd at veksa á, hevur so nógv at týða, at ein røtaveling aldri verður góð, uttan hetta arbeiðið er væl gjørt. Í Føroyum hevur higartil verið sjáldsamt at sæð eina „burturímillumtíkna“ veltu, og avgerðin hevur so verið hareftir. Tí má hvør maður gera sær kunnugt burturímillum-taking, so bert ein kraftig planta stendur eftir fyri hvørjar 20 cm. Hetta er eitt høvuðsarbeiði við røtaveling.

H. J. J.

Byrsur.

Dupullar og einkultar haglbyrsur, ásamt riður, sera góðar, fæst hjá undirritaða til prísir frá kr. 33,00 og upp eftir.

Eisini selji eg ein innstallingsmotor 2½ hk, lítið brúktan, sera háligan.

D. P. SPLIDT
á Nesi, Vág.

Taklð góðs við Tjaldrinum.